ROMANO KHER
RÓMSKY DOM

Aćhiben znamená príbeh

Z histórie ...

Hlavnou témou 11. ročníka celoštátnej výtvarno-literárnej súťaže Farebný svet – Coloriskeri luma je PRÍBEH. Nielen z toho dôvodu, že ide o nadčasový, dynamický, motivujúci literárny útvar, príťažlivý pre tvorcu aj pre respondenta, ale aj preto, aby sme vytvorili deťom priestor na zaujímavú tvorbu.

Vo svojej histórii mali Rómovia málo príležitostí zaznamenávať svoje dejiny. Keď v priebehu 9. a 10. storočia opúšťali predkovia dnešných Rómov svoju pravlasť a v jednotlivých vlnách putovali

cez Perziu a Arméniu a Malú Áziu na európsky kontinent, väčšinou kočovali a ich dejiny zaznamenávali nerómovia.

V histórii sa stávalo často, že Rómovia, ktorí mali talent a výrečnosť hovorili svoje príbehy spisovateľom, jazykovedcom, historikom, etnografom z väčšinovej spoločnosti a tí ich počúvali, nahrávali a zapisovali. Takto napísala svoj slávny román, preložený do niekoľkých jazykov rómska spisovateľka z Prešova, Elena Lacková. Kniha má názov Narodila som sa pod šťastnou hviezdou. Pri písaní jej pomáhala a povzbudzovala významná česká vysokoškolská pedagogička, indologička a zakladateľka českej romistiky na Filozofickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe Milena Hübschmannová. Bola túrorom viacerých rómskych autorov, Vladimíra Oláha, Tery Fabiánovej a ďalších.

Členov významných rómskych rodín vo Švédsku spoznala verejnosť cez švédskych spisovateľov. Takou bola napríklad rodina Taikon a medzi nimi najúspešnejšia bola Katarina Taikon a jej kniha o jej detstve a dospievaní. Vo Švédsku bola kniha Katici povinnou literatúrou a deti cez rozprávanie spisovateľky spoznávali život švédskych Rómov a učili sa tolerancii. Kniha na Slovensku vyšla v roku 2004 a jej vydanie podporilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Výtvarníčka, ilustrátorka a spisovateľka, Szécsi Magda z Maďarska vyrastala v detskom domove. Vďaka svojmu talentu, ambicióznosti, pevnej vôli a podpore niektorých ľudí ukončila vysokú školu a zaradila sa medzi významných maďarských umelcov hlásiacich sa k Rómom. Je autorkou siedmich kníh a jej obrazy boli vystavené na mnohých miestach v Maďarsku.

V rámci súťaže chceme objaviť mladých talentovaných výtvarníkov a spisovateľov, ktorí sa tiež podelia o svoje zážitky, pocity, či rodinné histórie.

Do súťaže Farebný svet - Coloriskeri luma zapájame aj nerómske deti. Od nich by sme radi videli ich pohľad na uvedené témy a podtémy. Dve podtémy budú výpoveďou o členoch oboch komunít, spolužití a vzťahoch. Napríklad slovenský spisovateľ

Rudo Móric písal niektoré svoje diela z rómskeho prostredia (Jakubko, Trikrát som ušiel).

Odporúčame, aby ste sa s deťmi, ktoré sa rozhodnú kresliť alebo písať na tému súťaže, porozprávali o ich životných príbehoch. Pomohli im zorientovať sa v príbehoch a pochopiť veci, ktoré sú pre nich dôležité. Povzbuďte ich, nech sa otvoria a nech sa zároveň učia posudzovať svoje životné situácie.

Navrhnite deťom, aby sa dohodli na spolupráci – jeden, literárne zdatnejší príbeh napíše, ďalší ho nakreslí.

Tešíme sa na nezvyčajné príbehy detí o svojich blízkych, priateľoch, pedagógoch, ľuďoch, s ktorými sa dennodenne stretávajú a ktorí ich vnímajú v prvom rade ako ľudské bytosti. Najzaujímavejšie, ktoré vyberie porota budú ocenené a uverejnené.

Typy výtvarných techník

- kresba, maľba
- grafika
- kombinovaná technika

Typy literárnych útvarov

- poviedka
- rozprávanie
- úvaha
- esej
- umelecký opis
- charakteristika osoby
- báseň

Bratislava 31. januára 2019